

Berichten uit de grot

Het westerse denken heeft nooit goed raad geweten met beelden, zei Rüdiger Safranski ooit. Het is namelijk moeilijk te bepalen of ze waar of niet waar zijn, en filosofen worden een beetje duizelig als de vraag naar de waarheid hen ontglipt. Plato's parabel over de grot is een soort oerverhaal over het filosofische onbehagen dat beelden ten deel valt. In Plato's grot zitten mensen geketend op de grond. Op de rotswand voor hen zien zij hun eigen schaduwen die worden geprojecteerd door het flakkerend kaarslichtje dat zich achter hen bevindt. Die grot is wel eens de eerste bioscoopzaal genoemd en Plato wilde ons daar zo snel mogelijk weg hebben. Die schimmen waren niet echt, en - zo impliceert hij - met het onechte moet je je als denkend mens niet inlaten.

Toch ben ik heel blij met het verzoek van de redactie van Filosofie Magazine om een blog over film en televisie te gaan schrijven. Want film is voor mij wel degelijk een soort waarheid – de waarheid van de droom. Film creëert een illusie, maar wel eentje die toont wat ons ten diepste bezighoudt. Beelden maken verlangens toegankelijk. En die verlangens doordrenken weer ons denken en doen. Als dat geen mooi thema voor een filosoof is.

Dit is een soort peptalk voor mezelf, want in een aantal opzichten schiet ik als filmblogger hopeloos tekort. Heel wat belangrijke films heb ik nog nooit gezien. Op een encyclopedische filmkennis kan ik niet bogen. Ik weet wel wat van filmtheorie, maar een specialist ben ik nou ook weer niet. Voor tips over welke nieuwe films u vooral wel of juist niet moet gaan zien, kunt u beter bij recensenten zijn, want die zien veel meer en kunnen daar ook eerder over rapporteren.

Wat kan ik dan wel? Nou, ik denk dat ik als filosoof - dus als liefhebber en kenner van filosofische vragen - kan kijken welke verlangens er schuilen in die film- en televisiebeelden. Ik kan beschrijven hoe universele verlangens naar liefde, naar wraak, naar macht, naar rechtvaardigheid, in een bepaalde film vorm krijgen. Ik kan mijmeren over wat die verlangens zeggen over het moderne leven, of zelfs over de condition humaine. Ik kan me buigen over de waarachtigheid die in deze publieke dromen schuilt.

Ik neem me voor om juist in dit blog lekker mijn eigen neus te volgen. Bijvoorbeeld door te schrijven over een film die al lang uit is, maar die ik onlangs zag op televisie of op DVD. Door één facet van een film uit te diepen en daar mee aan de haal te gaan. Of door open vragen te stellen en u op te roepen uw kennis en ideeën in te brengen, zodat we misschien een kleine, fijne community van filosofisch geïnteresseerde film liefhebbers kunnen vormen. Dat lijkt me leuk. Sterker: daar verheug ik me enorm op.